

UCHWAŁA NR .....
Rady Miejskiej w Sosnowcu
z dnia .....

w sprawie: przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2021

na podstawie: art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dn. 08.03.1990r. o samorządzie gminnym (t. j. - Dz. U. z 2020r. poz. 713 z późn.zm.), art. 4¹ ust. 2 ustawy z dn. 26.10.1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t. j. - Dz. U. 2019r. poz. 2277 z późn. zm.) oraz art. 10 ust. 3 ustawy z dn. 29.07.2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2019r. poz. 852 z późn. zm.) - **Rada Miejska w Sosnowcu**

uchwała

§ 1

Przyjąć Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2021 będący załącznikiem do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia z mocą obowiązującą od 01.01.2021r.

Przewodniczący
Rady Miejskiej w Sosnowcu

KARTA UZGODNIENÍ

DO PROJEKTU UCHWAŁY RADY MIEJSKIEJ W SOSNOWCU

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2021

(pełny tytuł projektu uchwały)

1. UZASADNIENIE MERYTORYCZNE PROJEKTU UCHWAŁY

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2021 jest planem działania Gminy Sosnowiec w zakresie wychowania w trzeźwości i przeciwdziałania problemom alkoholowym oraz narkomanii w 2021r.

Gminny Program zawiera informacje o stanie zagrożeń w zakresie problemów alkoholowych i narkomanii oraz o stanie zasobów miasta Sosnowca w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień i przeciwdziałania przemocy. W Programie określone są zadania obejmujące profilaktykę problemów uzależnień, promowanie trzeźwego stylu życia, rozwiązywanie problemów alkoholowych, a także zmierzające do ograniczania spożycia alkoholu przez mieszkańców. W Programie określone są zasady finansowania zadań realizowanych w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2021.

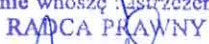

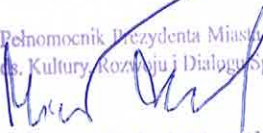

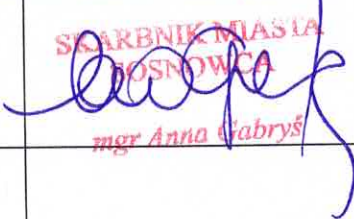
Uchwalenie Programu wynika z zapisu art. 4¹ ust. 2 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz zapisu art.10 ust. 3 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii.

2. PRZEWIDYWANE SKUTKI FINANSOWE WPROWADZENIA W ŻYCIE PROJEKTU UCHWAŁY W PROPONOWANYM BRZMIENIU

Źródłem finansowania zadań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2021 są środki finansowe pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych i ujęte są w projekcie uchwały Rady Miejskiej w sprawie przyjęcia budżetu miasta Sosnowca na 2021 rok.

Zakłada się, że wpływy z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż alkoholu nie będą mniejsze od kwoty 4.000.000,00 zł.

3. PODPISY ZATWIERDZAJĄCYCH / OPINIUJĄCYCH

X	IMIĘ I NAZWISKO, PODPIS nazwa komórki/jednostki organizacyjnej	DATA	UWAGI
NACZELNIK/ KIEROWNIK komórki/jednostki organizacyjnej opracowującej projekt uchwały	 Halina Czapla	01.10.20r.	
RADCA PRAWNY (opinia pod względem formalno- prawnym)	Pod względem formalnoprawnym nie wnoszę zastrzeżeń Joanna Maj	01.10.2020r.	
ZASTĘPCA PREZYDENTA / PEŁNOMOCNIK PREZYDENTA resortowo odpowiedzialny za realizację wnoszonego projektu uchwały	Pełnomocnik Prezydenta Miasta Sosnowca ds. Kultury, Rozwoju i Dialogu Społecznego Michał Merčik	17.10.2020	
SEKRETARZ MIASTA	 mgr Grzegorz Frugalski	16.10. 2020	
SKARBNIK MIASTA	 mgr Anna Gabrys		
INNE współodpowiedzialne komórki/jednostki organizacyjne opiniujące projekt uchwały			
Opinia branżowej komisji Rady Miejskiej w Sosnowcu			

Sosnowiec, dnia 15.10.20
(data)

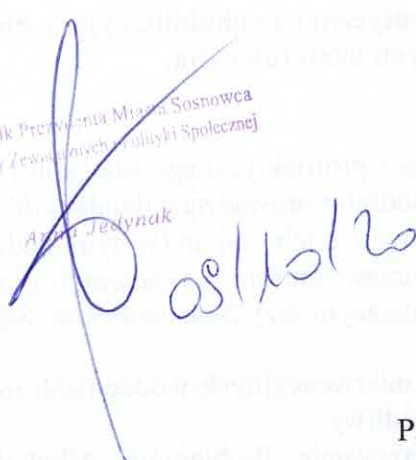

 PREZYDENT
 ARKADIUSZ CHECIŃSKI
 (Podpis wnioskodawcy)

Gmina Sosnowiec

**Gminny Program Profilaktyki
i Rozwiązywania Problemów
Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii
na rok 2021**

Pełnomocnik Prezydenta Miasta Sosnowca
ds. Funduszy Europejskich i Polityki Społecznej

Anna Jedynak

Październik 2020

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2021

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii, a także ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie stanowią, że prowadzenie działań związanych z profilaktyką uzależnień, rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracją społeczną osób uzależnionych, a także przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie należy do zadań własnych gminy. Zadania ujęte w Gminnym Programie zgodne są z zadaniami określonymi w Narodowym Programie Zdrowia.

Działania w ramach zadań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2021 stanowią część Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Sosnowca i kierowane są do mieszkańców miasta Sosnowca, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży. Zadania określone w Gminnym Programie są kontynuacją działań prowadzonych w Sosnowcu od kilku lat.

Celem programu jest:

- przygotowywanie dzieci i młodzieży do zdrowego, trzeźwego stylu życia i kształtowanie właściwych postaw społecznych oraz relacji interpersonalnych
- promowanie pozytywnych więzi rodzinnych jako podstawy prawidłowego rozwoju psychicznego dzieci i młodzieży
- pomoc w rozwiązywaniu problemów alkoholowych osobom pijącym alkohol w sposób ryzykowny lub szkodliwy oraz członkom ich rodzin doznającym szkód z tego powodu
- ograniczanie dostępności do alkoholu i narkotyków szczególnie osobom młodym
- redukcja szkód związanych z używaniem alkoholu i środków psychoaktywnych
- przeciwdziałanie przemocy w rodzinie z problemem uzależnień
- ochrona przed marginalizacją społeczną i wykluczeniem społecznym osób i rodzin z problemem uzależnień
- reintegracja społeczna osób uzależnionych od alkoholu i środków psychoaktywnych.

Zadania Gminnego Programu mają na celu:

I. W zakresie funkcjonowania Programu :

I. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu lub zagrożonych uzależnieniem.

Zadania w tym zakresie będą realizowane poprzez:

- 1) dofinansowanie realizacji programu terapeutyczno - profilaktycznego dla osób i rodzin z problemem alkoholowym realizowanego przez podmiot prowadzący działalność leczniczą dla osób uzależnionych, współuzależnionych i ich rodzin (w tym oddziału dziennego leczenia uzależnienia od alkoholu), tj. przez Centrum Psychoterapii i Leczenia Uzależnień w Sosnowcu przy ul. Szpitalnej 1 działającym przy Sosnowieckim Szpitalu Miejskim Sp. z o. o.
- 2) realizowanie programów i podejmowanie działań interwencyjnych wobec osób młodych spożywających alkohol w sposób ryzykowny i szkodliwy
- 3) podejmowanie przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od

- alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego
- 4) wspieranie realizacji ponadstandardowych programów terapeutycznych w ośrodkach leczenia odwykowego leczących mieszkańców Sosnowca oraz wspieranie działań profilaktycznych podejmowanych na rzecz tych pacjentów
  - 5) wspieranie realizacji programów rozwoju osobistego dla mieszkańców Sosnowca w ramach obozów z programem edukacyjno - integracyjnym dla osób uzależnionych i ich rodzin
  - 6) wspieranie działań mających na celu podnoszenie jakości usług w lecznictwie odwykowym i placówkach pomocowych w zakresie uzależnień
  - 7) realizowanie programów wspierających proces zdrowienia osób uzależnionych od alkoholu organizowanych przez organizacje pozarządowe, instytucje, inne podmioty
  - 8) zwiększanie dostępności do pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej w placówkach specjalistycznych dla osób uzależnionych, współuzależnionych oraz dla osób doświadczających przemocy
  - 9) wspieranie szkoleń zwiększających kompetencje specjalistów w zakresie prowadzenia terapii uzależnień
  - 10) realizację programów informacyjno – edukacyjnych dla osób z problemem alkoholowym, narkomanii oraz doświadczających przemocy domowej - w punktach konsultacyjno - informacyjnych prowadzonych przez MOPS, placówki służby zdrowia, organizacje pozarządowe, instytucje i inne podmioty
  - 11) podejmowanie działań na rzecz rozszerzania dostępności do informacji o miejscach, programach i formach leczenia uzależnień
  - 12) wspieranie działań na rzecz udzielania pomocy osobom będącym pod wpływem środków psychoaktywnych znajdującym się w okolicznościach zagrażających ich życiu lub zdrowiu
  - 13) wspieranie działań na rzecz udzielania pomocy osobom, których życie lub zdrowie jest zagrożone przez osoby będące pod wpływem środków psychoaktywnych
  - 14) wspieranie działań mających na celu reintegrację społeczną osób uzależnionych od alkoholu oraz sprzyjających ochronie rodzin z problemem uzależnień przed marginalizacją społeczną
  - 15) wspieranie realizacji programów umożliwiających reintegrację społeczną osób uzależnionych od alkoholu
  - 16) podejmowanie i wspieranie działań w zakresie stosowania metod wczesnego diagnozowania problemów alkoholowych i narkomanii oraz krótkiej interwencji
  - 17) podejmowanie z osobami z problemem uzależnień, w tym alkoholowym, rozmów motywujących do podjęcia leczenia odwykowego
  - 18) wspieranie programów wczesnego diagnozowania problemów alkoholowych i krótkiej interwencji oraz umożliwiających reintegrację społeczną osób bezdomnych lub zagrożonych bezdomnością, z problemem alkoholowym
  - 19) dofinansowanie programu informacyjno – edukacyjnego dla osób po wytrzeźwieniu, opuszczających Izbę Wyrzeźwień w Sosnowcu
  - 20) dofinansowanie programu profilaktyczno - terapeutycznego dla osób niepełnoletnich i ich rodzin realizowanego przez podmiot prowadzący działalność leczniczą
  - 21) wspieranie realizacji procedury wczesnego rozpoznawania i krótkiej interwencji, w podstawowej opiece zdrowotnej wobec pacjentów spożywających alkohol ryzykownie lub szkodliwie.

1. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

Zadania w tym zakresie będą realizowane poprzez:

- 1) finansowanie programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie realizowanego w siedzibie Ośrodka Interwencji Kryzysowej przy ul. Kraszewskiego w Sosnowcu, świadczącym pomoc dla osób doznających przemocy w rodzinie
- 2) zwiększanie skuteczności działań w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii oraz przeciwdziałania przemocy domowej przez wspieranie i dofinansowanie szkoleń różnych grup zawodowych działających w zakresie uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie, m. in. pedagogów, psychologów szkolnych, nauczycieli, wychowawców, pracowników socjalnych, pielęgniarek, higienistek, lekarzy, kuratorów sądowych, policjantów, członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, wolontariuszy
- 3) wspieranie działalności grup wsparcia dla osób współuzależnionych, dla osób doświadczających przemocy domowej i dla wolontariuszy podejmujących działania w tym zakresie
- 4) udzielanie informacji, konsultacji i porad w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień i przemocy domowej przez konsultantów Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, Ośrodka Interwencji Kryzysowej, członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, oraz przez konsultantów w punktach informacyjno – konsultacyjnych w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom od środków psychoaktywnych
- 5) wspieranie działań Policji w zakresie zwiększania skuteczności interwencji prawno - administracyjnych w sytuacjach przemocy domowej
- 6) przeciwdziałanie przemocy domowej z uwzględnieniem procedury „Niebieska Karta”
- 7) działania na rzecz wdrażania i realizacji programów korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie
- 8) wspieranie i dofinansowanie programów ochrony osób doznających przemocy w rodzinie
- 9) udzielanie pomocy prawnej i praca socjalna w zakresie problemów uzależnień i przemocy domowej przez konsultantów i pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, organizacje pozarządowe, instytucje i inne podmioty
- 10) działalność telefonów zaufania i telefonów informacyjnych przy placówkach specjalistycznych i organizacjach pozarządowych propagujących trzeźwość i przeciwdziałanie przemocy domowej
- 11) działalność punktów konsultacyjno – informacyjnych w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień i przeciwdziałania przemocy domowej
- 12) działalność punktu pomocy ofiarom przestępstw, w tym ofiarom przemocy domowej
- 13) rozpowszechnianie informacji o istnieniu, działaniach i miejscach spotkań grup samopomocowych (w tym m. in. AA, Al Anon, Al Ateen, DDA, AN, AH), grup wsparcia, stowarzyszeń abstynenckich i trzeźwościowych.

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień w szczególności dla dzieci, młodzieży i dorosłych.

Zadania w tym zakresie będą realizowane poprzez:

- 1) dofinansowanie realizacji programów z zakresu psychoedukacji i profilaktyki uzależnień oraz socjoterapii realizowanych przez szkoły podstawowe, placówki oświatowo – wychowawcze i organizacje pozarządowe dla dzieci i młodzieży w środowiskach lokalnych
- 2) dofinansowanie realizacji programów z zakresu psychoedukacji i profilaktyki uzależnień dla środowiskowych grup dzieci i młodzieży

- 3) realizacje w przedszkolach, szkołach i środowiskach lokalnych programów z zakresu psychoedukacji, profilaktyki uzależnień, przeciwdziałania agresji i promocji zdrowego, trzeźwego stylu życia, odpowiadających standardom profilaktycznym
- 4) realizacje programów profilaktyczno - wychowawczych w zakresie organizacji czasu wolnego dzieciom i młodzieży stanowiących alternatywę dla zachowań ryzykownych
- 5) działania informacyjne i edukacyjne w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień oraz przeciwdziałania przemocy domowej adresowane do rodziców, opiekunów, dorosłych
- 6) profilaktyczne przedstawienia teatralne z zakresu psychoedukacji, profilaktyki uzależnień i profilaktyki przemocy dla dzieci i młodzieży będące integralnym elementem realizowanych w przedszkolach i szkołach programów profilaktyczno - wychowawczych
- 7) wspieranie i dofinansowanie szkoleń instruktorów i realizatorów programów z zakresu psychoedukacji, profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania przemocy
- 8) wspieranie i dofinansowanie szkoleń liderów młodzieżowych, przygotowujących ich do podejmowania działań profilaktycznych edukacyjno - interwencyjnych adresowanych do rówieśników oraz do dzieci i młodzieży
- 9) wspieranie i finansowanie szkoleń członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zwiększających kompetencje w zakresie realizacji zadań Gminnego Programu
- 10) wspieranie i dofinansowanie szkoleń merytorycznych dla przedstawicieli grup zawodowych działających w zakresie profilaktyki / rozwiązywania problemów uzależnień, i w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej
- 11) wspieranie konkursów, przeglądów twórczości, festynów, zawodów sportowych i innych imprez o charakterze trzeźwościowym oraz promujących zdrowy, trzeźwy styl życia, będących integralnym elementem realizowanych programów profilaktycznych
- 12) wspieranie realizacji zadań wychowawczo – profilaktycznych w przedszkolach i szkołach przez prenumeratę czasopism profilaktycznych
- 13) zakup i dystrybucję specjalistycznych pomocy dydaktycznych do prowadzenia działalności edukacyjno - profilaktycznej (np. literatury, prenumeraty czasopism, jak np. „Remedium”, „Świat Problemów”, „Niebieska Linia”, materiałów informacyjnych)
- 14) wdrażanie ogólnopolskich, regionalnych i miejskich kampanii i przedsięwzięć w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień oraz przeciwdziałania przemocy domowej
- 15) dofinansowanie programów informacyjno - edukacyjnych w zakresie FASD oraz wspieranie działań promujących abstynencję kobiet w czasie ciąży
- 16) dofinansowanie programów wychowawczych profilaktyczno – edukacyjnych z zakresu profilaktyki uzależnień, przemocy rówieśniczej, promocji zdrowia psychicznego realizowanych w trakcie wypoczynku letniego dzieci i młodzieży
- 17) wspieranie udziału dzieci i młodzieży - mieszkańców Sosnowca - przebywających w ośrodkach specjalistycznych, w organizowanych dla nich programach o charakterze profilaktycznym i/lub socjoterapeutycznym
- 18) propagowanie wśród dzieci i młodzieży stylu trzeźwego spędzania wolnego czasu przez dofinansowanie realizacji programów pozalekcyjnych zajęć profilaktycznych o charakterze rekreacyjno - sportowym będących elementem realizowanych w szkołach programów profilaktyczno - wychowawczych
- 19) wspieranie realizacji programów, przedsięwzięć profilaktycznych opracowanych i realizowanych przez młodzież, liderów młodzieżowych i wolontariuszy, skierowanych do grup rówieśniczych
- 20) wspieranie działań w zakresie propagowania trzeźwego stylu życia organizowanych

- w placówkach oświatowo – wychowawczych, kulturalnych, służby zdrowia, zakładach pracy, klubach osiedlowych
- 21) organizowanie i dofinansowanie programów o charakterze profilaktyczno - wychowawczym, socjoterapeutycznym, edukacyjnym i integracyjnym dla mieszkańców Sosnowca – dzieci i młodzieży oraz członków ich rodzin, ze szczególnym uwzględnieniem rodzin z problemem uzależnień i/ lub przemocy domowej oraz dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, realizowanych w Miejskim Klubie im. J.Kiepy w Sosnowcu
  - 22) działalność informacyjno - edukacyjną punktów informacyjno - konsultacyjnych prowadzonych przez m. in. ośrodki pomocowe, placówki służby zdrowia, instytucje, stowarzyszenia abstynenckie, i inne podmioty działające na rzecz propagowania trzeźwego stylu życia
  - 23) dofinansowanie realizacji programów informacyjno – edukacyjnych i krótkiej interwencji dla osób z problemem alkoholowym będących użytkownikami placówek dla osób bezdomnych lub zagrożonych bezdomnością
  - 24) wspieranie i prowadzenie działalności informacyjno – edukacyjnej, konsultacyjnej oraz krótkiej interwencji skierowanej szczególnie wobec młodzieży upijającej się
  - 25) wspieranie działań na rzecz tworzenia grup wsparcia dla młodzieży po inicjacji alkoholowej lub narkotykowej, dla ich rodziców / opiekunów
  - 26) podejmowanie działań profilaktycznych identyfikujących posiadanie narkotyków przez młodzież
  - 27) realizowanie programów informacyjno – edukacyjnych i warsztatów wsparcia dla rodziców, szczególnie dzieci i młodzieży po inicjacji alkoholowej lub / i narkotykowej
  - 28) opracowywanie i druk publikacji o tematyce trzeźwościowej oraz dystrybucja materiałów informacyjno - edukacyjnych (np. broszury, ulotki, informatory, itp.) ze szczególnym uwzględnieniem miejsc pomocy i wsparcia dla mieszkańców Sosnowca
  - 29) edukację społeczną w zakresie problematyki uzależnień w środkach masowego przekazu (w tym w mediach lokalnych)
  - 30) wspieranie monitoringu problemów alkoholowych, narkotykowych i przemocy domowej w mieście
  - 31) dofinansowanie realizacji programów profilaktyczno - edukacyjnych przeciwdziałających zażywaniu substancji psychoaktywnych wśród młodzieży, w tym dopalaczy
  - 32) wspieranie i dofinansowanie szkoleń w zakresie skutecznych oddziaływań profilaktycznych dla osób pracujących z dziećmi i młodzieżą oraz udzielających pomocy dzieciom z rodzin z problemem alkoholowym
  - 33) organizowanie i dofinansowanie szkoleń sprzedawców napojów alkoholowych celem wzmocnienia przestrzegania zakazu sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 roku życia

4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i organizacji pozarządowych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i przeciwdziałaniu narkomanii.

Zadania w tym zakresie będą realizowane poprzez:

- 1) wspieranie i dofinansowanie realizacji programów profilaktycznych, informacyjno – edukacyjno – integracyjnych, wykonywanych przez stowarzyszenia abstynenckie
- 2) wykonywanie i finansowanie badań osób w przedmiocie uzależnienia od alkoholu przez zespoły biegłych sądowych
- 3) finansowanie czynności wykonywanych przez członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sosnowcu na rzecz realizacji zadań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii

- 4) wspieranie i dofinansowanie udziału w szkoleniach zwiększających kompetencje i umiejętności przedstawicielom grup zawodowych mających w zakresie działania terapię lub profilaktykę uzależnień, rozwiązywanie problemów alkoholowych, przeciwdziałanie przemocy domowej, reintegrację społeczną i zawodową osób uzależnionych od środków psychoaktywnych (alkohol, narkotyki)
- 5) dofinansowanie kształcenia podyplomowego w zakresie socjoterapii pedagogom / psychologom szkolnym/ wychowawcom/ nauczycielom placówek oświatowo – wychowawczych realizujących programy socjoterapeutyczne dla dzieci
- 6) współpraca z Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Sosnowcu w zakresie organizowania szkoleń z obszaru profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień i przeciwdziałania przemocy
- 7) dofinansowanie programów profilaktycznych i socjoterapeutycznych realizowanych w świetlicach i placówkach prowadzonych przez organizacje pozarządowe, instytucje, podmioty oświatowo – wychowawcze i inne podmioty
- 8) dofinansowanie realizacji specjalistycznych programów socjoterapeutycznych dla dzieci i młodzieży prowadzonych w formie grup socjoterapeutycznych w szkołach podstawowych
- 9) wspieranie programów na rzecz minimalizowania skutków problemów w rodzinach z problemem uzależnień, przemocy domowej realizowanych przez organizacje pozarządowe, instytucje i inne podmioty
- 10) wspieranie udziału osób uzależnionych i współuzależnionych w programach rozwoju osobistego realizowanych na obozach z programem edukacyjno – integracyjnym, organizowanych przez podmioty działające na rzecz trzeźwości
- 11) wspieranie działań na rzecz podnoszenia jakości programów profilaktycznych i socjoterapeutycznych podejmowanych przez placówki oświatowo – wychowawcze, organizacje pozarządowe i instytucje
- 12) wspieranie programów edukacyjnych dla mieszkańców Sosnowca przebywających w zakładach karnych i areszcie śledczym oraz dla ich rodzin
- 13) wspieranie działań Policji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień, oraz zwiększania bezpieczeństwa na drogach, w tym przeciwdziałania nietrzeźwości kierowców i pieszych użytkowników dróg
- 14) wspieranie działań profilaktycznych Policji mających na celu diagnozowanie kierowców prowadzących pojazdy pod wpływem alkoholu i/lub narkotyków
- 15) utrzymanie i finansowanie stanowisk ds realizacji zadań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii
- 16) dofinansowanie modernizacji bazy rekreacyjno - sportowej szkół celem polepszenia warunków do prowadzenia profilaktycznych zajęć propagujących zdrowy, trzeźwy styl życia oraz będących alternatywą dla zachowań ryzykownych
- 17) dofinansowanie programów informacyjno – edukacyjnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień, przeciwdziałania marginalizacji społecznej ze szczególnym uwzględnieniem problemów alkoholowych, realizowanych dla osób bezdomnych lub zagrożonych bezdomnością
- 18) dofinansowanie realizacji programów punktów informacyjno – konsultacyjnych w zakresie uzależnienia od narkotyków oraz innych środków psychoaktywnych
- 19) opiniowanie, przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, wniosków o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych w zakresie zgodności lokalizacji punktów sprzedaży napojów alkoholowych z uchwałami Rady Miejskiej w Sosnowcu
- 20) kontrole przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż/podawanie napojów alkoholowych przez punkty sprzedaży

- 21) ograniczanie dostępności do alkoholu ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży poprzez wspieranie / podejmowanie działań kontrolnych i interwencyjnych w zakresie przestrzegania zakazu sprzedaży i podawania napojów alkoholowych osobom nieletnim i nietrzeźwym, w tym z udziałem Straży Miejskiej i Policji
- 22) wspieranie i dofinansowanie realizacji programów zajęć integracyjnych, profilaktyczno-wychowawczych mających na celu zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży stanowiących alternatywę dla zachowań ryzykownych
- 23) realizacja i dofinansowanie lub finansowanie zadań programu miejskiej kampanii społecznej o charakterze integracyjno - informacyjnym pn. „Bliżej Siebie” adresowanej szczególnie do rodzin z dziećmi
- 24) wspieranie działań / programów informacyjno - edukacyjnych dla dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie bezpiecznego korzystania z dróg publicznych
- 25) wspieranie przeciwdziałania marginalizacji społecznej osób bezdomnych lub zagrożonych bezdomnością, z problemem alkoholowym, przez dofinansowanie programów obejmujących m. in. treningi umiejętności, w tym np. interpersonalnych, komunikacyjnych, społecznych, higienicznych, oraz mobilne usługi medyczne dla tych osób
- 26) wspieranie i dofinansowanie realizacji programów informacyjno – edukacyjnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień, realizowanych dla osób przebywających w placówkach opiekuńczych
- 27) wspieranie rozszerzania dostępności do programów edukacyjno – korekcyjnych w zakresie przeciwdziałania agresji / przemocy w rodzinie
- 28) wspieranie działań interwencyjnych i edukacyjnych adresowanych do osób, które prowadziły pojazdy będąc pod wpływem alkoholu
- 29) wspieranie i dofinansowanie rozwoju bazy lokalowej izby wytrzeźwień dla prowadzenia działań informacyjno – edukacyjnych oraz krótkiej interwencji dla osób z problemem alkoholowym
- 30) wspieranie i dofinansowanie rozwoju bazy lokalowej placówek miejskich celem poprawy warunków do realizacji programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży
- 31) wspieranie i dofinansowanie rozwoju bazy lokalowej dla realizacji programu redukcji szkód uwzględniającego prowadzenie działań interwencyjnych i edukacyjnych oraz całodobową opiekę medyczną dla osób bezdomnych z problemem alkoholowym
- 32) wspieranie działań w zakresie zwiększania bezpieczeństwa na drogach, w tym przeciwdziałania nietrzeźwości kierowców poprzez montowanie alkoblokad w pojazdach

II. Realizacja zadań, wykonawcy, ewaluacja zadań.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2021 będzie realizowany przez Urząd Miejski w Sosnowcu. Wymienione w Programie zadania będą realizowane przez cały rok 2021 w formie zadań krótkoterminowych i ciągłych. Realizacja zadań jest objęta ewaluacją wyników odrębną dla każdego programu. Gminny Program realizowany jest w oparciu o działania wieloletnie i roczne prowadzone przez Urząd Miejski w Sosnowcu.

Realizatorami zadań są jednostki organizacyjne Miasta, w tym m. in. placówki oświatowo – wychowawcze, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Ośrodek Interwencji Kryzysowej przy ul. Kraszewskiego, Centrum Usług Socjalnych i Wsparcia, Izba Wyrzeźwień, Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji, Centrum Doskonalenia Nauczycieli, poradnie pedagogiczno – psychologiczne, gminne jednostki kultury, Straż Miejska oraz Sosnowiecki Szpital Miejski Sp. z o.o. w Sosnowcu, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

w Sosnowcu, Miejski Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Sosnowcu, Policja, sąd, prokuratura, kościoły i związki wyznaniowe, a także fundacje, organizacje pozarządowe, w tym organizacje abstynenckie, i inne podmioty.

Propozycje realizacji zadań Gminnego Programu przyjmowane będą w trybie konkursu ofert, a także w trybie wnioskowym oraz w trybie powierzenia/ zlecenia wykonania zadania.

Wykonawcy zadań będą realizować je w oparciu o programy, w których określone będą: diagnoza problemu, cele programu, harmonogram, formy realizacji i metody pracy, uczestnicy zadań, ich liczba i sposób ich rekrutacji, miejsce i czas realizacji zadań programu oraz środki i materiały niezbędne do jego realizacji, a także wskaźniki i sposób ewaluacji programu oraz sposób jego rozliczenia.

Szczegółowe plany realizacji programów będą zatwierdzane i rozliczane z uwzględnieniem ewaluacji programów, na podstawie sprawozdania rzeczowego i finansowego po zakończeniu realizacji programu. Rozliczenia finansowe odbywać się będą zgodnie z zawartymi umowami / porozumieniami/ powierzeniami/ zleceniami. Ostateczna liczba zadań będzie uzależniona od wartości przyjętych ofert i wielkości środków finansowych pochodzących z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

Realizatorem Gminnego Programu i koordynatorem realizacji zadań Programu jest Urząd Miejski - Wydział Zdrowia. Obsługę administracyjną Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz obsługę realizacji zadań Programu zapewnia Urząd Miejski - Wydział Zdrowia. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych podejmuje działania zgodnie z Regulaminem zatwierdzonym przez Prezydenta Miasta. Zasady trybu przyjmowania ofert programów w ramach realizacji zadań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii będą odbywać się zgodnie z zapisami ustawy o zdrowiu publicznym oraz zarządzeniami Prezydenta Miasta Sosnowiec.

III. Finansowanie zadań Programu.

Źródłem finansowania zadań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2021 są środki finansowe pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz środki własne realizatorów.

Finansowanie zadań przez Urząd Miejski w Sosnowcu odbywa się w oparciu o plan dochodów i wydatków gminy. Plan dochodów na 2021r. wynosi: 4.000.000,00 zł. Plan wydatków w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi wynosi: 3.600.000,00 zł. (Dz. 851 Rozdz.85154). Plan wydatków w zakresie przeciwdziałania narkomanii wynosi: 400.000,00zł. (Dz. 851 Rozdz. 85153).

W ramach określonych wyżej Planów wydatków Gminnego Programu Prezydent Miasta Sosnowca określa wysokość środków finansowych przeznaczonych na realizację zadań w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi oraz zadań w zakresie przeciwdziałania narkomanii, opisanych w Gminnym Programie na rok 2021.

Finansowanie programów przyjętych do realizacji odbywa się w oparciu o umowy / porozumienia/ powierzenia/ zlecenia zawarte pomiędzy Gminą Sosnowiec, a podmiotami realizującymi programy. Środki finansowe na realizację programów przekazywane będą w trybie i na warunkach określonych w umowach / porozumieniach/ powierzeniach/ zleceniach zawartych z realizatorami programów. Wydatkowanie środków finansowych podlega kontroli prowadzonej przez Urząd Miejski w Sosnowcu oraz rozliczaniu według zasad określonych w umowach/ porozumieniach/ powierzeniach.

Zadania Gminnego Programu PiRPAN w 2021r. oraz zasady wyboru podmiotów uczestniczących w realizacji tych zadań są zgodne z zasadami i sposobem finansowania zadań określonymi w ustawie o zdrowiu publicznym i zarządzeniach Prezydenta Miasta Sosnowiec.

Członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych za czynności wykonywane na posiedzeniach plenarnych Gminnej Komisji otrzymują zryczałtowane wynagrodzenie w wysokości 60,00 zł brutto za każde posiedzenie, a za czynności wykonywane na posiedzeniu zespołów roboczych Gminnej Komisji otrzymują za każde posiedzenie zryczałtowane wynagrodzenie w wysokości 7% minimalnego wynagrodzenia określonego na 2021 r. w rozporządzeniu Rady Ministrów. Przewodniczący i wiceprzewodniczący Gminnej Komisji za czynności wykonywane na posiedzeniach zespołów roboczych otrzymują zryczałtowane wynagrodzenie w wysokości 7% w/w wynagrodzenia minimalnego. Wynagrodzenia wypłacane są z dołu, po wykonaniu czynności w danym miesiącu, na podstawie listy obecności zaakceptowanej przez przewodniczącego Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sosnowcu lub osoby przez niego upoważnionej.

Sosnowiec, październik 2020

oprac.
Elżbieta Brzozowicz
WZO

Diagnoza problemów uzależnień w Sosnowcu.

We wszystkich krajach europejskich alkohol jest traktowany jako towar szczególny, który nie podlega regułom wolnego rynku i dlatego jego sprzedaż poddawana jest określonym restrykcjom prawnym. W prowadzonej polityce wobec alkoholu widoczna jest tzw. podwójna natura alkoholu. Polega ona na tym, że z jednej strony alkohol jest towarem konsumpcyjnym, generuje zyski dla producentów i sprzedawców, daje możliwość zatrudnienia, przynosi dochody dla rządów i samorządów, ale z drugiej strony jest substancją toksyczną i psychoaktywną. A tak więc wszelkie korzyści z handlu alkoholem idą w parze z kosztami związanymi z jego używaniem. Samorząd posiada ustawowe uprawnienia do ograniczania dostępności alkoholu przez swoje uchwały w sprawie liczby zezwoleń, zasad usytuowania punktów sprzedaży, godzin otwarcia sklepów z alkoholem, a z drugiej strony w ramach gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych podejmuje inicjatywy profilaktyczne, edukacyjne i zwiększające dostęp do profesjonalnej pomocy dla konkretnych populacji.

Z danych Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (PARPA) w Warszawie wynika, że w 2019 r. spożycie 100 % alkoholu na jednego mieszkańca wynosiło 11,6 l, co oznacza wzrost wobec 2001 r. o 3,4 l. W strukturze spożycia, w podziale według typu napoju przeważa piwo. Na drugim miejscu plasują się napoje spirytusowe, stawkę zamyka wino. Każdy z tych napojów alkoholowych pije się według innego wzoru i każdy z nich pełni inną funkcję kulturową. Wino pełni raczej funkcje symboliczne. Wódka pozostaje w swojej tradycyjnej roli podstawowego okazjonalnego napoju alkoholowego, dla wielu pełni funkcje intoksykacyjne. Picie piwa ma bardziej codzienny charakter.

Nasza gospodarka ponosi straty związane z używaniem alkoholu. Z dostępnych danych (PARPA) za rok 2018 wynika, że straty z tym związane przedstawiają się następująco: utracone podatki przez krótszą pracę – 976,1 mln. zł., rozwiązywanie problemów alkoholowych – 662,8 mln. zł., PKB utracone w wyniku śmiertelności – 636,3 mln. zł., PKB utracone z powodu chorób okołalkoholowych – 631,8 mln. zł., hospitalizacja – 541,8 mln. zł., praca sądów, policji i prokuratury – 351,3 mln. zł., zabezpieczenie społeczne – 238,8 mln. zł., refundowane leki – 233,3 mln. zł., więzienie dla osób nadużywających alkoholu - 213,4 mln. zł., praca służb celnych i Straży Granicznej – 169,8 mln. zł., świadczenia dla rodzin dotkniętych przemocą – 132,3 mln. zł., koszty dodatkowych konsultacji – 83,1 mln. zł., izby wytrzeźwień – 57,9 mln. zł., pomoc społeczna dla bezdomnych – 48,3 mln. zł., pogotowie ratunkowe – 49,1 mln. zł., gaszenie pożarów – 1,15 mln. zł. W 2019 roku zmarło przedwcześnie 25 827 osób z powodu spożywania alkoholu.¹

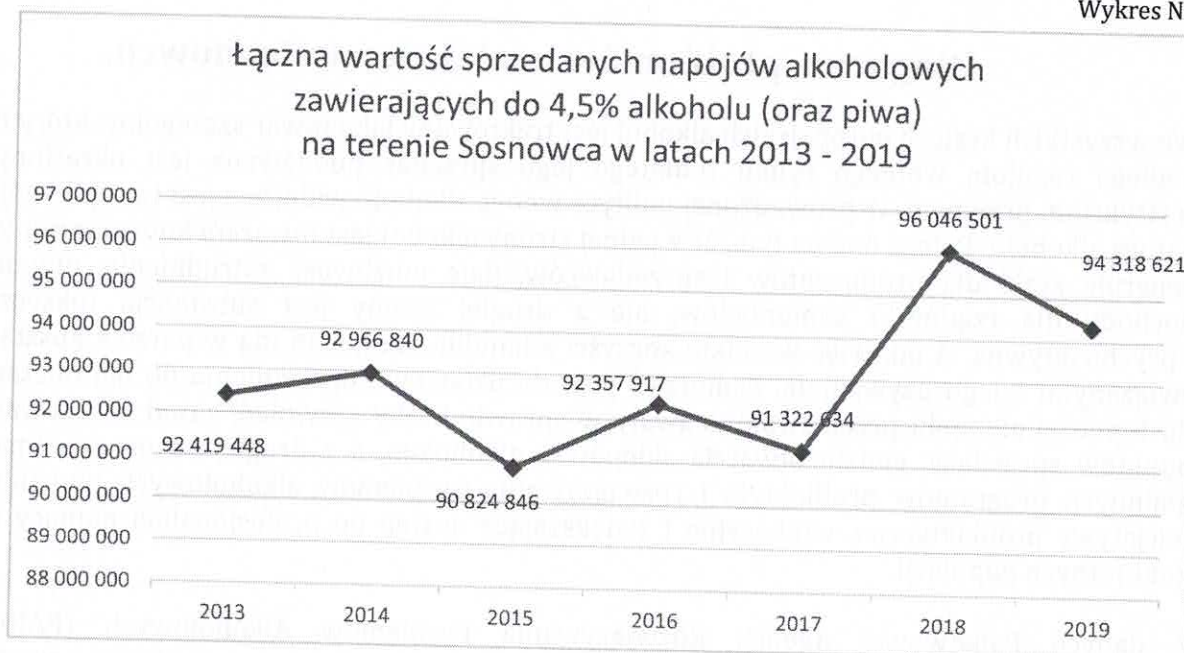
W Sosnowcu od kilku lat wzrasta wysokość środków finansowych przeznaczanych na zakup alkoholu, pomimo wprowadzenia Uchwałą Nr 906/LXVI/2018 Rady Miejskiej w Sosnowcu z dnia 6 sierpnia 2018 r. - ograniczenia sprzedaży napojów alkoholowych w godzinach nocnych (od godz. 24.00 do godz. 06.00) na terenie miasta Sosnowca. Wykresy Nr 1-5 przedstawiają wysokość środków finansowych wydatkowanych na zakup alkoholu w Sosnowcu, z podziałem na rodzaje alkoholu.

¹ Dane z Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych - Dane statystyczne, Warszawa 2019.

Wykres Nr 1 przedstawia wartość sprzedanych napojów alkoholowych zawierających do 4,5% alkoholu (oraz piwa) na terenie Sosnowca w latach 2013 – 2019.

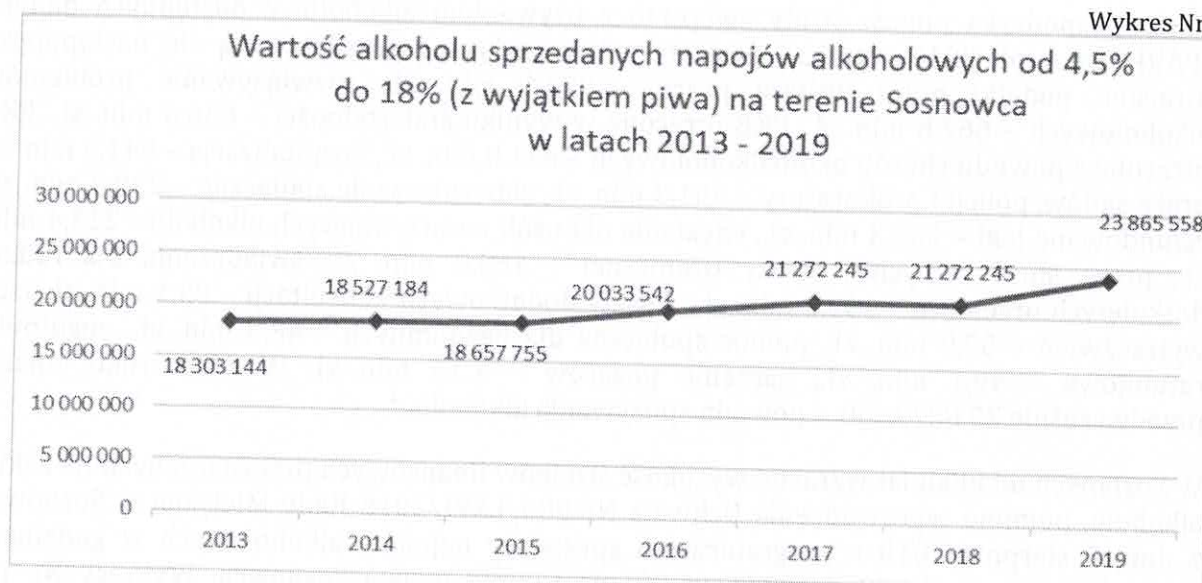
Wykres Nr 1

W 2019 roku wydatkowano na zakup alkoholu do 4,5% (oraz piwa) kwotę 94 318 621 zł., to jest o 1,8% mniej (-1 727 880 zł), niż w 2018 roku.

Wykres nr 2 przedstawia wartość sprzedanych napojów alkoholowych od 4,5% do 18% (z wyjątkiem piwa) na terenie Sosnowca na terenie Sosnowca w latach 2013 – 2019.

Wykres Nr 2

W 2019 roku mieszkańcy Sosnowca wydatkowali na zakup alkoholu od 4,5% do 18% (z wyjątkiem piwa) kwotę 23 865 558 zł., to jest wzrost o 12,2% (+ 2 593 313 zł.) w stosunku do 2018 roku.

Wykres Nr 3 – Wartość sprzedanych napojów alkoholowych powyżej 18% na terenie Sosnowca w latach 2013 - 2019.

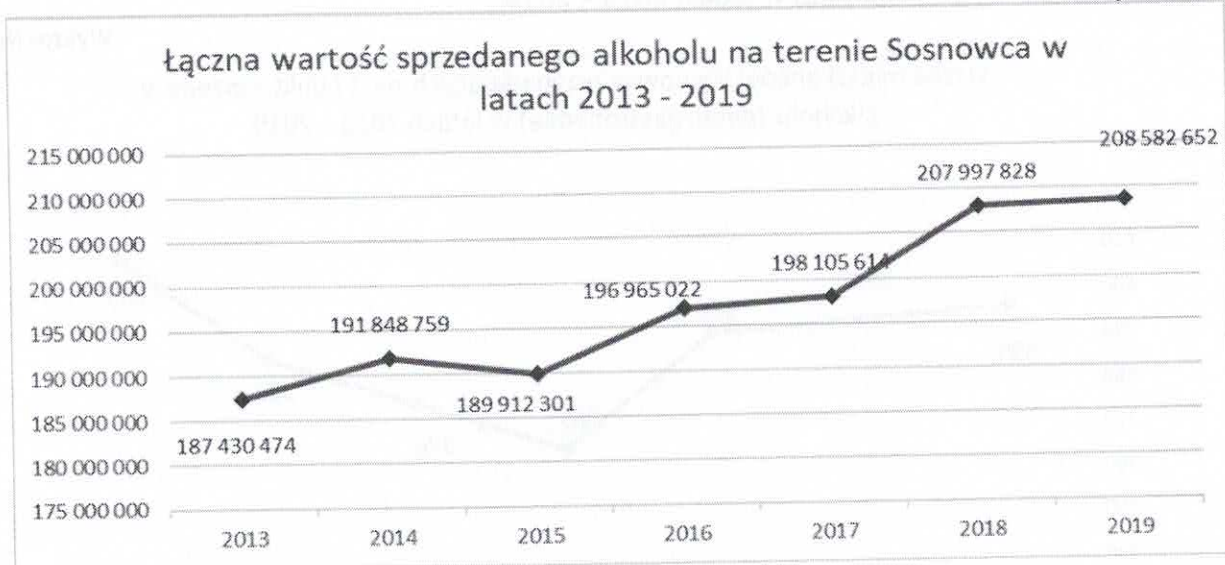
Wykres Nr 3

W 2019 roku wydatkowano na zakup alkoholu powyżej 18 % kwotę 90 398 474 zł., to jest o 1,6 % (+ 1 414 120 zł.) więcej niż w 2018 roku.

Wykres Nr 4 przedstawia ogólną wartość sprzedanego alkoholu na terenie Sosnowca w latach 2013 - 2019.

Wykres Nr 4

Od wielu lat utrzymuje się tendencja wzrostowa dotycząca wartości sprzedanego alkoholu w Sosnowcu. W 2018 roku była to kwota 207 997 828 zł., a w 2019 roku 208 582 652 zł., wzrost o 0,3% (+ 584 824 zł.).

Tabela Nr 1 przedstawia średnie kwoty wydatkowane przez statystycznego mieszkańca Sosnowca na alkohol w latach 2013 – 2019.

Tabela Nr 1

Statystycznie mieszkańiec Sosnowca wydał w roku 2019, kwotę 1 088 zł. na zakup napojów alkoholowych, jest to kwota o 5 zł mniejsza, niż w roku ubiegłym.

Wykres Nr 5 przedstawia średnią liczbę mieszkańców Sosnowca przypadającą na 1 punkt sprzedaży (detal/gastronomia) w latach 2013 – 2019.

Wykres Nr 5

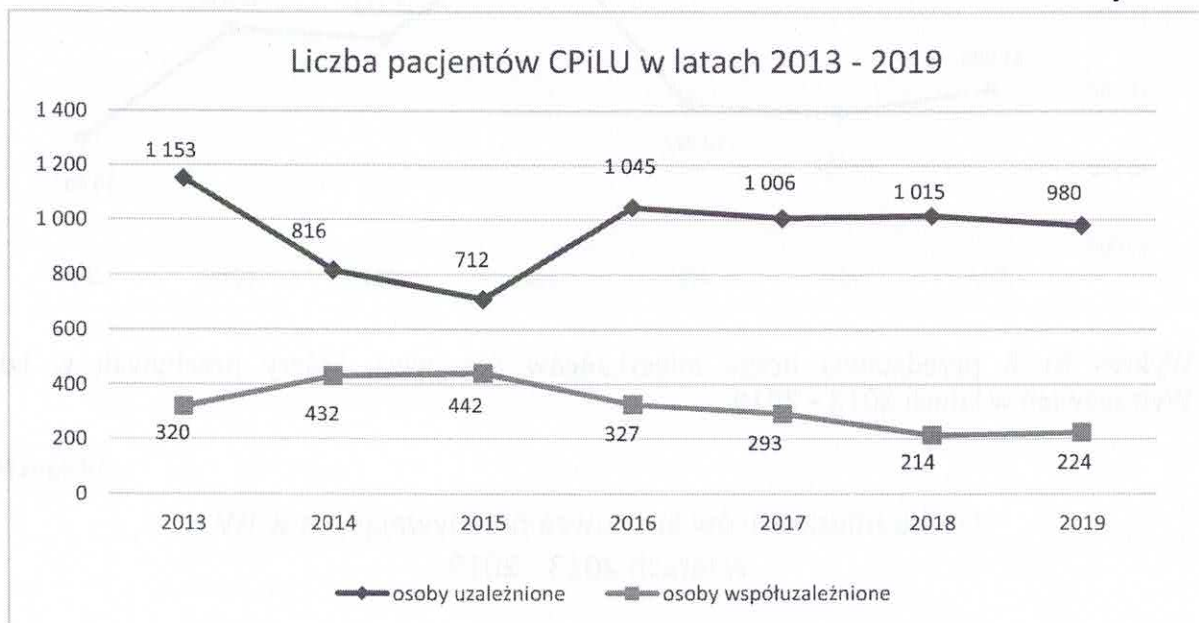
Średnia liczba mieszkańców przypadająca na 1 punkt sprzedaży napojów alkoholowych w Polsce wynosi 295, w Sosnowcu 409. Z badań naukowych wynika, że im większa liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych, tym większa dostępność do alkoholu i większe jego spożycie. Zalecenia Unii Europejskiej i WHO (Światowa Organizacja Zdrowia), wskazują jako bezpieczny wskaźnik liczbę 1000-1500 mieszkańców przypadających na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych.

Próba rozwiązywania problemów osób nadmiernie pijących alkohol jest leczenie odwykowe. Picie alkoholu powoduje ubożenie rodzin i może narażać ich na marginalizację społeczną. Alkohol jest częstą przyczyną zakłócania ładu i porządku publicznego oraz stanowi zagrożenie dla bezpieczeństwa ruchu drogowego. Sprawcami i ofiarami wykroczeń i przestępstw są nietrzeźwi użytkownicy dróg, tj. nietrzeźwi kierowcy i nietrzeźwi piesi. Osoby będące pod wpływem alkoholu częściej wchodzi w konflikt z prawem – są sprawcami lub stają się ofiarami przestępstw.

Wykres Nr 6 przedstawia liczbę pacjentów korzystających z usług **Centrum Psychoterapii i Leczenia Uzależnień** w Sosnowieckim Szpitalu Miejskim.

Wykres Nr 6

Od 2013 roku, ponad 1 tys. mieszkańców Sosnowca (osoby uzależnione i współuzależnione) korzysta z profesjonalnej pomocy Centrum Psychoterapii, by uwolnić się z nałogu alkoholowego, jak również rozwiązać rodzinne problemy powstałe w związku z piciem współmałżonka.

Wielu mieszkańców Sosnowca, jak i ościennych miast i gmin (Będzin, Czeladź, Dąbrowa Górnicza, Łędziny, Mysłowice, Siemianowice Śl., Tychy, Zawiercie) z powodu nadużywania alkoholu trafia do wytrzeźwienia do sosnowieckiej Izby Wytrzeźwień. Od 2013 roku, w Izbie Wytrzeźwień, corocznie przebywa ponad 10,5 tys. osób.

Wykres Nr 7 przedstawia ogólną liczbę osób, które przebywały w **Izbie Wyrzeźwień** w latach 2013 – 2019.

Wykres Nr 7

Wykres Nr 8 przedstawia liczbę mieszkańców Sosnowca, którzy przebywali w Izbie Wyrzeźwień w latach 2013 – 2019.

Wykres Nr 8

W 2019 roku spośród 4 241 przyjęć pacjentów z terenu Sosnowca, 1 478 dotyczyło osób bezdomnych doprowadzonych przez Straż Miejską i Policję z Sosnowca. Średnio w ciągu doby przebywały w Izbie Wyrzeźwień 29,3 osoby.

Silna ekspansja biznesu alkoholowego, tytoniowego oraz reklama piwa osłabia oddziaływania wielu realizowanych programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży.

Wykres Nr 9 przedstawia liczbę nieletnich mieszkańców Sosnowca, przebywających w **Izbie Wytrzeźwień (IW)** w latach 2013 – 2019.

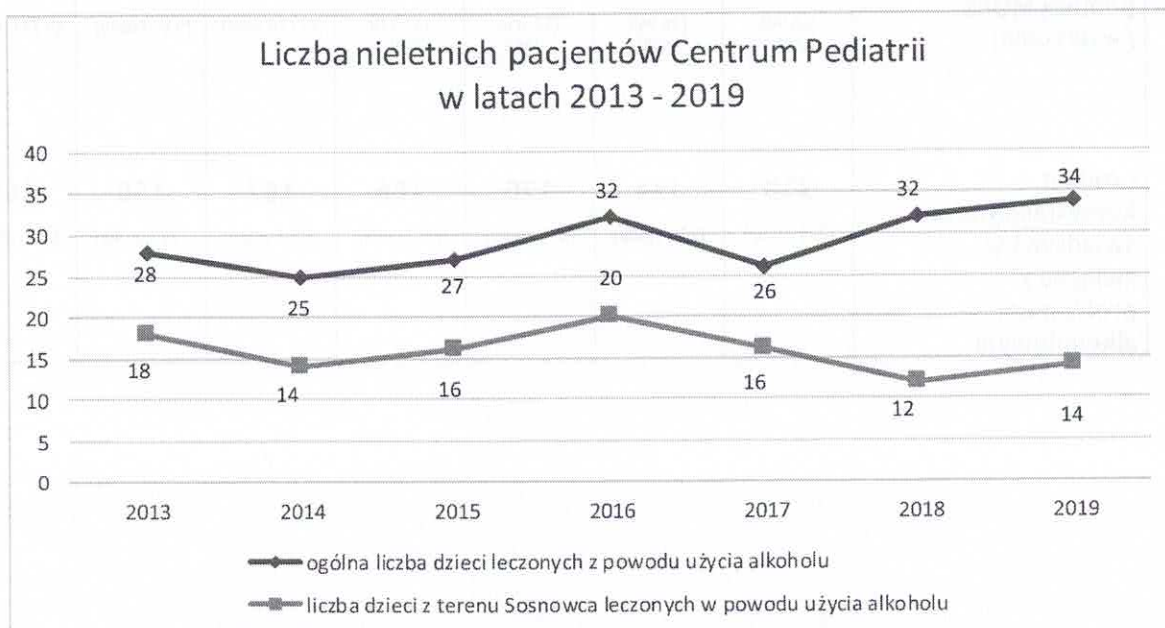
Wykres Nr 9

Niepokojąca statystyka dotyczy nieletnich pacjentów, którzy leczeni byli w Centrum Pediatrii w Sosnowcu z powodu użycia alkoholu.

Wykres Nr 10 przedstawia liczbę nieletnich pacjentów z Sosnowca leczonych w **Centrum Pediatrii** w latach 2013 – 2019.

Wykres Nr 10

Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Sosnowcu, przy ul. Kraszewskiego 21 udziela pomocy mieszkańcom doznającym przemocy w rodzinie, jak również ich dzieciom, a także osobom mającym problemy z alkoholem.

Tabela Nr 2 przedstawia liczbę mieszkańców Sosnowca korzystających z pomocy **Ośrodka Interwencji Kryzysowej** w Sosnowcu, w latach 2013 – 2019.

Tabela 2

Liczba:	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
- osób dorosłych doznających przemocy domowej	159	164	134	105	106	142	111
- dzieci doznających przemocy domowej	53	45	35	39	41	29	31
- osób korzystających z hostelu dla doznających przemocy	105	107	91	110	103	79	76
- osób uzależnionych od alkoholu	24	20	12	18	14	9	22
- osób współuzależnionych	77	74	56	55	57	45	53

Tabela Nr 3 przedstawia liczbę rodzin korzystających z pomocy **Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej** w Sosnowcu w związku chorobą alkoholową członka rodziny, w latach 2013 – 2019.

Tabela 3

Liczba:	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
- rodzin objętych pomocą MOPS (w tym osób)	7 968 (15 903 osób)	7 661 (14 748 osób)	6 631 (12 856 osób)	5 910 (11 248 osób)	4 300 (9 728 osób)	4 826 (8 859 osób)	4 781 (8 741 osób)
- rodzin korzystających ze świadczeń w związku z problemem alkoholowym	118 (254 osoby)	144 (255 osoby)	170 (272 osoby)	156 (237 osób)	167 (242 osób)	150 (222 osoby)	169 (238 osoby)

Z danych Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Warszawie uzyskanych z Komendy Głównej Policji wynika, że w 2016 policjanci zarejestrowali łącznie we wszystkich kategoriach przestępstw 299 420 podejrzanych dorosłych. Stan trzeźwości zbadano u 172 511 z nich, z czego 76 200 było trzeźwych (44,17%), zaś 94 062 było w stanie nietrzeźwości (54,53%). Odsetek ten jest jeszcze wyższy jeśli odniesiemy go do konkretnych typów przestępstw np. zabójstw – 83,5%, udział w bójce lub pobiciu - 75,06%, zgwałcenie - 64,31 %.²

Co dziesiąty wypadek był spowodowany przez nietrzeźwego użytkownika drogi (w tym pieszych). Spośród wszystkich przypadków zatrzymania praw jazdy prawie 80 % ma związek z kierowaniem pod wpływem alkoholu. Powszechnie występującym problemem związanym z nadużywaniem alkoholu jest zakłócanie porządku i ładu publicznego, np. przez głośno zachowujących się na ulicach nietrzeźwych czy głośne imprezy domowe itp. Choć w wielu przypadkach nie stanowi to przestępstwa, to najczęściej skutkuje interwencjami policyjnymi lub straży miejskiej i bywa bardzo uciążliwe dla mieszkańców.³

Tabela Nr 4 przedstawia liczbę przestępstw i wykroczeń popełnionych w stanie nietrzeźwości na terenie Sosnowca w latach 2013 – 2019.

Tabela Nr 4

Liczba:	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
- wypadków drogowych spowodowanych przez nietrzeźwych kierowców (dane od Komendy Miejskiej Policji w Sosnowcu)	15	8	4	b.d.	45	52	37
- nietrzeźwych użytkowników dróg - kierowcy (dane od Komendy Miejskiej Policji w Sosnowcu)	471	442	558	b.d.	641	675	544
- nietrzeźwych użytkowników dróg - piesi (dane od Komendy Miejskiej Policji w Sosnowcu)	5	0	5	b.d.	10	24	1
- osób nietrzeźwych doprowadzonych do miejsca zamieszkania lub Izby Wytrzeźwień przez Straż Miejską (dane od Straży Miejskiej w Sosnowcu)	1 341	1 543	1 502	1 769	934	1 821	1 318
Liczba:	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
- wniosków skierowanych przez Straż Miejską do sądu o ukaranie za niezastosowanie się do ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (dane od Straży Miejskiej w Sosnowcu)	15	7	6	3	0	3	1
- mandatów karnych nałożonych przez Straż Miejską za spożywanie alkoholu w miejscach zabronionych (dane od Straży Miejskiej w Sosnowcu)	858	596	295	129	81	500	812
- mieszkańców osadzonych w Areszcie Śledczym w Sosnowcu w związku z popełnieniem przestępstwa związanego z alkoholem (dane od Aresztu Śledczego w Sosnowcu)	54	41	36	33	29	38	45

² Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – Dane statystyczne, Warszawa 2018.

³ Katarzyna Łukowska – „Rozwiązywanie problemów alkoholowych oraz ograniczanie dostępności alkoholu w gminach i miastach”, Mazowieckie Centrum Pomocy Społecznej, Warszawa 2018.

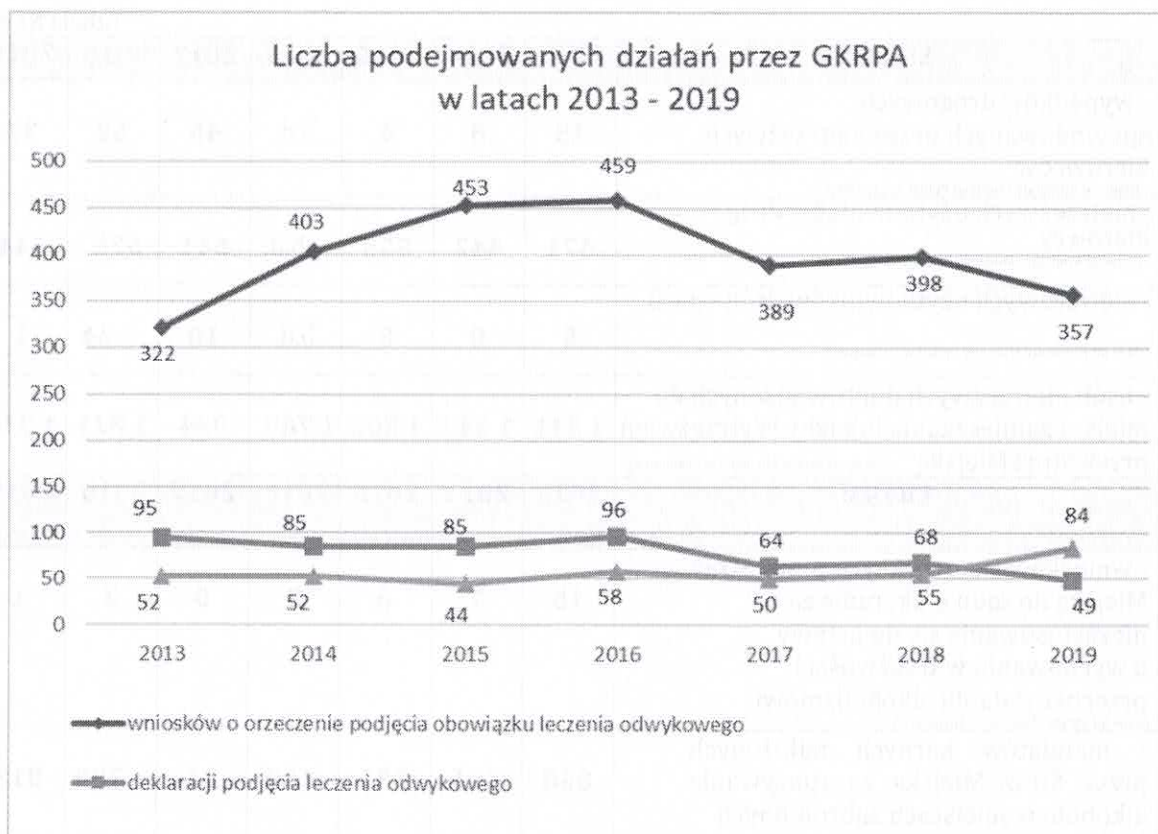
Działania w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych dla mieszkańców Sosnowca podejmuje Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (GKRPA) w ramach, której działają trzy zespoły programowe:

- zespół podejmujący czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia odwykowego,
- zespół inicjujący działania na rzecz rozwiązywania problemów uzależnień, szczególnie wśród dzieci i młodzieży,
- zespół dokonujący kontroli przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.

Ponadto Gminna Komisja opiniuje wnioski przedsiębiorców o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.

Wykres Nr 11 przedstawia liczbę działań, jakie GKRPA podjęła w latach 2013 – 2019 w sprawie czynności dotyczących orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu.

Wykres Nr 11

Od 1995 roku, co cztery lata prowadzone są w Polsce i w Europie badania ESPAD („European School Survey Project on Alcohol and Drugs). Badania te były realizowane ankietowo na próbie reprezentatywnej uczniów klas trzecich szkół gimnazjalnych (wiek: 15-16 lat) oraz klas drugich szkół ponadgimnazjalnych (wiek: 17-18 lat). Ostatnie badanie odbyło się w 2019 roku.

Celem badania jest przede wszystkim pomiar natężenia zjawiska używania przez młodzież substancji psychoaktywnych (*alkohol, narkotyki, tytoń, leki*), a także ocena czynników wpływających na rozpowszechnienie substancji, ułożonych zarówno po stronie popytu, jak i ich podaży. Wyniki badań stanowią m.in. źródło informacji o zachowaniach ryzykownych młodych ludzi i są wykorzystywane do tworzenia planów i strategii długofalowych oddziaływań profilaktycznych realizowanych na różnych poziomach, a także do ich monitoringu.

Ogólnopolskie wyniki badań ESPAD 2019 można implementować dla Sosnowca, i tak:

- Napoje alkoholowe są najbardziej rozpowszechnioną substancją psychoaktywną wśród młodzieży. Przynajmniej raz w ciągu całego swojego życia piło 80,0% uczniów z młodszej grupy i 92,8% uczniów z starszej grupy.
- Picie napojów alkoholowych jest na tyle rozpowszechnione, że w czasie ostatnich 30 dni przed badaniem piło 46,7% badanych wieku 15-16 lat i 76,1% badanych w wieku 17-18 lat.
- Najbardziej popularnym napojem alkoholowym wśród całej młodzieży jest piwo, a najmniej – wino.
- Wysoki odsetek badanych przyznaje się do przekraczania progu nietrzeźwości. W czasie ostatnich 30 dni przed badaniem, przynajmniej raz upiło się 11,3% uczniów z młodszej grupy i 18,8% ze starszej grupy wiekowej.
- W czasie całego życia ani razu nie upiło się tylko 66,7% uczniów młodszych i 43,4% uczniów starszych.
- Palenie tytoniu jest zachowaniem mniej powszechnym. Przynajmniej raz w życiu paliło 49,9% gimnazjalistów i 65,5% uczniów ze starszej grupy. W czasie ostatnich 30 dni przed badaniem paliło 23,0% uczniów z grupy młodszej i 35,5% ze starszej.⁴

Kolejną grupą problemów jest narkomania. Dzięki szerokiej skali prowadzonych w Sosnowcu działań z zakresu przeciwdziałania narkomanii (profilaktyka, leczenie) obserwuje się spadek liczby inicjacji narkotykowych wśród sosnowieckiej młodzieży. Nadal jeszcze najpopularniejszą substancją psychoaktywną jest marihuana lub haszysz, amfetamina oraz e-papierosy. Młodzi ludzie nie zdają sobie sprawy z zagrożenia, jakie niesie za sobą używanie narkotyków i innych środków psychoaktywnych, które są stosunkowo łatwo dostępne. Wyniki ogólnopolskich badań ESPAD 2019 również wskazują na znacznie niższy poziom rozpowszechnienia używania substancji nielegalnych, niż legalnych, zwłaszcza alkoholu.

⁴ Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii – ESPAD 2020, Warszawa 2020

Większość badanych nigdy po substancje nielegalne nie sięgała. Wśród tych, którzy mają za sobą takie doświadczenia większość stanowią osoby, które co najwyżej eksperymentowały z marihuaną lub haszyszem:

- raz w ciągu całego życia używało tych substancji 21% młodszych uczniów i 37% starszych uczniów,
- na pierwszym miejscu pod względem rozpowszechnienia jest marihuana lub haszysz. W klasach trzecich gimnazjów używa tego środka 17% uczniów, w klasach drugich szkół ponadgimnazjalnych – 30%. W czasie ostatnich 30 dni przed badaniem 9% uczniów klas trzecich gimnazjów,
- na drugim miejscu wśród uczniów gimnazjów pod względem rozpowszechnienia substancji nielegalnych jest amfetamina (4%), a wśród uczniów szkół wyższego poziomu – ecstasy (5%).

Aktualne, okazjonalne używanie substancji nielegalnych, czego wskaźnikiem jest używanie w czasie ostatnich 12 miesięcy przed badaniem, także stawia przetwory konopi na pierwszym miejscu pod względem rozpowszechniania. W klasach trzecich gimnazjów używa tego środka ponad 10,1% uczniów, w klasach drugich szkół ponadgimnazjalnych – 28,5%. W czasie ostatnich 30 dni przed badaniem 10,5 % uczniów klas trzecich gimnazjów i 15% uczniów klas drugich ponadgimnazjalnych używało marihuany lub haszyszu. Zarówno eksperymentowanie z substancjami nielegalnymi, jak ich okazjonalne używanie jest bardziej rozpowszechnione wśród chłopców niż wśród dziewcząt.⁵

Wykres Nr 12 przedstawia liczbę osób z problemem uzależnień od środków psychoaktywnych korzystających z Punktów Informacyjno – Konsultacyjnych w Sosnowcu, które prowadzone są przez Centrum Psychoterapii i Leczenia Uzależnień w Sosnowieckim Szpitalu Miejskim przy ul. Szpitalnej 1 oraz przez Stowarzyszenie Rodzin Abstynenckich „Uwolnienie” przy ul. Niepodległości 17, w latach 2013 – 2019.

Wykres Nr 12

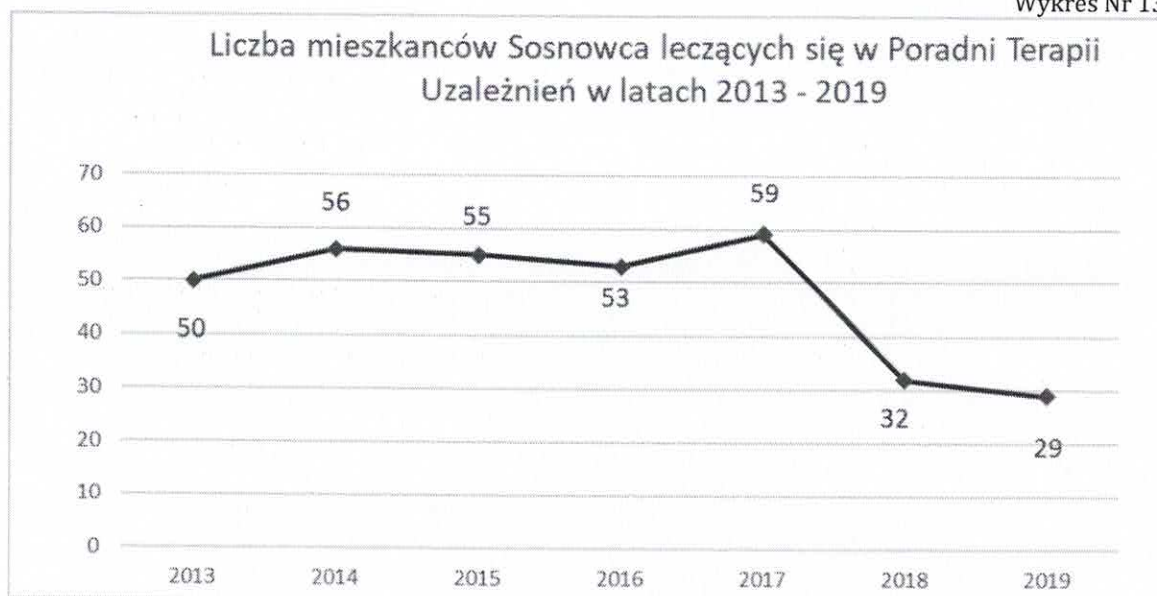

⁵ Janusz Sierosławski – „Używanie substancji psychoaktywnych przez Polską młodzież” – Materiał prasowy przygotowany na konferencję 25 czerwca 2020 r. zorganizowaną przez Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii, Warszawa 2020.

Wykres Nr 13 przedstawia liczbę mieszkańców Sosnowca, którzy podjęli leczenie w Poradni Terapii Uzależnień od Środków Psychoaktywnych w Katowicach przy ul. Powstańców 31, w latach 2013 - 2019.

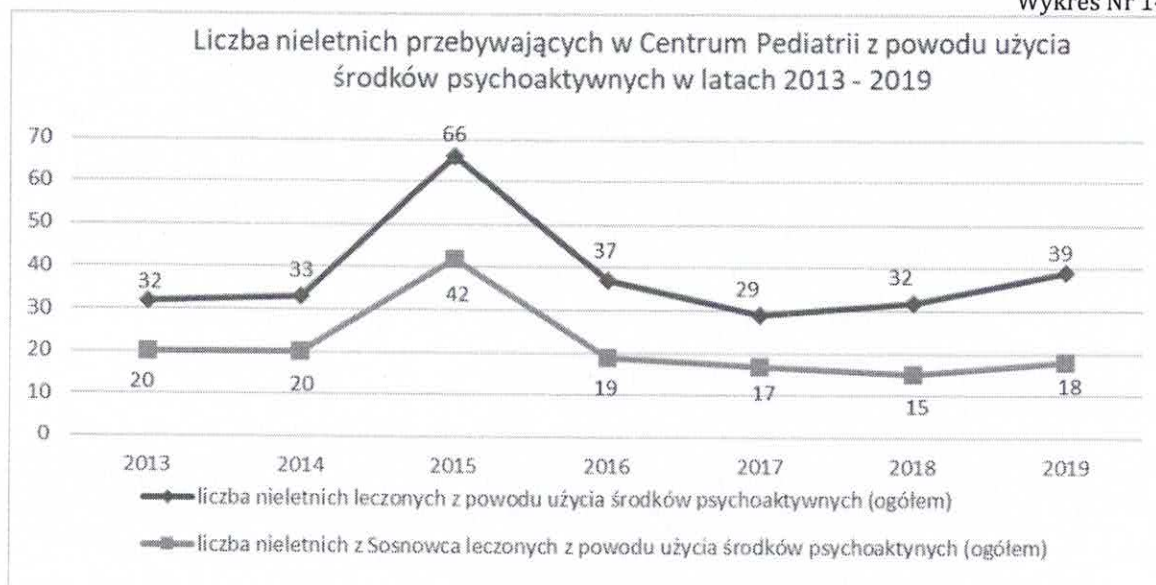
Wykres Nr 13

W roku 2019 zostało objętych poradnictwem z zakresu narkomanii 29 osób, w tym 12 kobiet, 5 osób nieletnich. Pacjenci brali udział w sesjach psychoterapii indywidualnej, udzielane były porady psychologiczne oraz lekarskie i terapeutyczne.

Wykres Nr 14 przedstawia liczbę osób nieletnich przebywających w Centrum Pediatrii z powodu użycia środków psychoaktywnych w latach 2013 o 2019.

Wykres Nr 14

Opr. Andrzej Wojciechowski
Wydział Zdrowia

Stan zasobów miasta Sosnowiec w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień oraz przemocy domowej

Centrum Psychoterapii i Leczenia Uzależnień
Ośrodek Interwencji Kryzysowej
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
Miejski Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
Poradnie Psychologiczno – Pedagogiczne
Sosnowiecki Szpital Miejski sp. z o.o.
Podstawowa i specjalistyczna opieka zdrowotna
Izba Wytrzeźwień
Stowarzyszenia abstynenckie
Grupy samopomocy / wsparcia (AA, Al Anon, Al Ateen, DDA, NA, NH)
Punkty pomocy prawnej
Prokuratura Rejonowa Południe / Północ
Policja
Straż Miejska
Sąd rejonowy
Placówki oświatowo – wychowawcze
Świetlice środowiskowo – socjoterapeutyczne
Organizacje pozarządowe
Kluby osiedlowe
Ośrodek Opiekuńczy dla Bezdomnych
Noclegownia
Ogrzewalnia
Łaźnia